

राष्ट्रिय क्षयरोग कार्यक्रम

कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका
(गाउँ/नगरपालिकास्तरीय)

आ.व. २०७४/७५

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य मन्त्रालय

रामशाहपथ, काठमाण्डौ नेपाल

फोन नं.: ०१२३५६७
०१२३५९०
०१२३५०२
०१२३५०६
०१२३५३५
०१२३५२२

प.सं.

च.नं.

मन्त्रव्य

विद्यमान जनस्वास्थ्यका विभिन्न चूनौतीहरु मध्ये एउटा प्रमुख चूनौती क्षयरोग नियन्त्रण गर्नु हो । स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट सञ्चालित प्रमुख कार्यक्रमहरु मध्ये राष्ट्रिय क्षयरोग नियन्त्रण कार्यक्रम एउटा प्राथमिकता प्राप्त (P1) कार्यक्रम हो । विश्वव्यापि रूपमा क्षयरोगलाई नियन्त्रण गर्न लिइएको "End TB Strategy" लाई नै मध्य नजर राखी हालसालै स्वास्थ्य मन्त्रालयले क्षयरोगको ५ वर्षे दीर्घकालीन रणनीतिक योजना (National Strategic Plan, 2016-2021) लाई अनुमोदन गरेको छ । उक्त योजनाले सबै क्षयरोगी पत्ता लगाउने र औषधी प्रतिरोधी क्षयरोगीको उचित व्यवस्थापन गर्ने प्रमुख लक्ष्य लिइको छ । क्षयरोगका प्रमुख समस्याहरुलाई समाधान गर्न स्वास्थ्य मन्त्रालय निरन्तर लागि परेको छ । सोही अनुरूप विद्यमान समस्याहरुलाई न्यूनिकरण गर्न राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्र मार्फत गाउँपालिका/ नगरपालिका, जिल्लास्तर, प्रादेशिकस्तर र केन्द्रस्तरबाट विभिन्न क्रियाकलापहरु सञ्चालन गरिएका छन् ।

अतः यस निर्देशिकाले तोकिए अनुसार कार्यक्रम सञ्चालन गर्न गराउनका लागि जानकारी गराउँदछु । अन्तमा निर्देशिका तयार गर्न नेतृत्व गर्नुहुने राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रका निर्देशक डा.केदार नरसिंह के.सी.र संलग्न सबै महानुभावहरुलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

.....
डा.किरण रेग्मी
सचिव

फोन नं. : ०१- ४२६९५९
फ्राक्स : ०१- ४२६२२३

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
स्वास्थ्य सेवा विभाग
पन्चलखु, काठमाडौं

प.सं.

च.नं.

मन्त्रव्य

जनस्वास्थ्य समस्याका रूपमा विद्यमान क्षयरोग नियन्त्रणलाई सन २०५० सम्म नेपालबाट अन्त्य गर्ने नेपाल सरकार कठिबद्ध छ । समुदायमा लुकेर वसेका क्षयरोगका शंकास्पद क्षयरोगका विरामीलाई समयमा निदान गरी उपचारको दायरामा नल्याए सम्म नेपालबाट क्षयरोग अन्त्य गर्ने सरकारको लक्ष्य पुरा हुन सक्ने सम्भावना देखिदैन । साथै पत्ता लागेका क्षयरोगका विरामीहरूमा सिर्जित हुने विभिन्न समस्या तथा कारणहरूले औपधि प्रतिरोधी भई क्षयरोग अन्त्य गर्नु थप चूनौतिपूर्ण भएको छ । समुदायमा लुकेर वसेका शंकास्पद क्षयरोगका विरामीहरूलाई समयमै पत्ता लगाई उपचार पुरा गराउन जरुरी भएकोले नेपाल सरकारले आ.व. २०७४/७५ को कार्यक्रम तथा वजेटमा राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रको नेतृत्वमा क्षेत्रिय / उप क्षेत्रिय अस्पताल, अञ्चल अस्पताल, स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तहबाट सम्पादन हुने गरी क्षयरोग उपचार व्यवस्थापन सम्बन्धी विभिन्न क्रियाकपालहरु समावेश गरेको छ । समावेश गरिएका क्रियाकपलापहरु सम्पादनमा सहजीकरण गर्ने राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रले कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका २०७४/७५ तयार गरेको छ । यस निर्देशिकाले क्षयरोग नियन्त्रणका लागि आ.व. २०७४/७५ को कार्यक्रम तथा वजेट समावेश गरिएका क्रियाकलाप सञ्चालनमा कार्यान्वयन गर्ने निकायलाई सहजिकरण हुने विश्वास लिएको छ ।

निर्देशिकाले निर्दिष्ट गरे अनुसार कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न/गराउन हुनका लागि जानकारी गराउँदछुअन्तमा, यो निर्देशिका तयार पार्नु हुने राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रका निर्देशक सहित संलग्न सबैलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

डा. राजेन्द्र पन्त
महानिर्देशक
महानिर्देशक

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
स्वास्थ्य सेवा विभाग

फोन नं : ६६३०७०६
६६३००३३
फैक्स : ६६३१९८६

राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्र

ठिमी, भक्तपुर

प.सं. ०६६१०६६
च.नं. १४६

नेपाल सरकारले जन स्वास्थ्य समस्याको रूपमा रहेको क्षयरोगलाई सन २०५० मा नेपालबाट अन्त्य गर्ने लक्ष लिएको छ। नेपालमा एकतिर करीव १२ हजार क्षयरोगका विरामीहरु समुदायमा लुकेर बसेका छन भने अर्कोतिर पत्ता लागेका विरामीहरु बीचैमा औषधि खान छोड्ने प्रवृत्तिका कारण क्षयरोग उपचारमा उपलब्ध औषधिहरु बाट क्षयरोगका विरामीमा प्रतिरोधी क्षमता विकास भएबाट क्षयरोग अन्त्य गर्न थप चूनौतीपूर्ण भएको छ। यसरी समाजमा लुकेर बसेका क्षयरोगका विरामीहरुलाई समयमै निदान गरी पूर्णरूपमा निको पार्न आ.व. २०७४/७५ को कार्यक्रम तथा बजेटमा स्वास्थ्य संस्था, उपचार केन्द्र, रेफर अस्पताल, क्षेत्रीय निर्देशनालय, तथा राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रबाट सञ्चालन हुने गरी क्षयरोग नियन्त्रणका विभिन्न क्रियाकलाप समावेश गरिएको छ। कार्यक्रम तथा बजेटमा उल्लेखित कार्यक्रमहरुको प्रभावकारी सञ्चालनमा सहजीकरण गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७४ तयार गरिएको छ। यस निर्देशिकाको प्रयोगले कार्यक्रम सञ्चालनमा निर्देशित र सहजीकरण हुने विश्वास लिएकोले छु।

अन्तमा, कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका तयार योगदान गर्नुहुने योजना, अनुगमन मूल्याङ्कन तथा तथ्याकं शाखा प्रमुख (निर्देशक, रा.प द्वि) श्री अनिल थापा तथा संलग्न सम्पूर्ण टिमका सदस्यहरुलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु।

डा. केदार नरसिंह के.शी
निर्देशक

पूजीगत कार्यक्रमहरु

१. क्षयरोगका विरामीको तौल अनुगमन गर्ने तौल मेसिन खरीद

उद्देश्य	<ul style="list-style-type: none"> क्षयरोगका विरामीलाई शरिरको तौलको अनुपातमा क्षयरोगका औषधि उपलब्ध गराउन सहजीकरण गर्ने उपचारत क्षयरोगीको तौल अनुगमन गर्ने ।
लक्षित समूह	<ul style="list-style-type: none"> क्षयरोगका विरामी
सेवा दिने / कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	<ul style="list-style-type: none"> गाउँ / नगरपालिका
कार्यक्रम सञ्चालन अवधि	<ul style="list-style-type: none"> दोस्रो चौमासिक
स्पेसिफिकेशन	<ul style="list-style-type: none"> कम्तीमा १५० कि.ग्रा. तौल गर्ने क्षमता भएको ३१ से.मी × ३१ से.मी देखि ४५ से.मी × ४५ से.मी पेरीमिटर हुनु पर्ने तौल मेसिनको वडी मेटालिक हुनुपर्ने
कार्यक्रम सञ्चालन / कार्यान्वयन प्रकृया	<ul style="list-style-type: none"> सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ (संशोधन सहित) अनुसार आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरी माथी उल्लेखित Specification अनुसारको तौल मेशिन खरिद गर्ने । खरीद भएको तौल मेसिन यथाशक्य चाँडो कार्यक्षेत्र अन्तरगतका क्षयरोग उपचार केन्द्र(शहरी स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी, प्रा.स्वा.के. तथा अस्पताल)मा उपलब्ध गराउनु पर्ने ।
आर्थिक बाँडफाँड	<ul style="list-style-type: none"> वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम तथा बजेट अनुसार
अपेक्षित प्रतिफल	<ul style="list-style-type: none"> क्षयरोगका विरामीलाई शरिरको तौलको अनुपातमा क्षयरोगका औषधि उपलब्ध भएको हुनेछ । उपचाररत क्षयरोगका विरामीको तौल अनुगमन भएको हुनेछ ।

२. क्षयरोग उपचार केन्द्रका लागि वाटर फिल्टर र मग खरिद

उद्देश्य	<ul style="list-style-type: none"> क्षयरोगका विरामीलाई उपचार केन्द्रमा दैनिक औषधी खान का लागि शुद्ध खानेपानी उपलब्ध गराउने ।
लक्षित समूह	<ul style="list-style-type: none"> उपचाररत क्षयरोगका विरामीहरु
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	<ul style="list-style-type: none"> गाउँ / नगरपालिकाहरु
कार्यक्रम सञ्चालन अवधि	<ul style="list-style-type: none"> दोस्रो चौमासिक
स्पेसिफिकेशन	<ul style="list-style-type: none"> कम्तीमा २० लीटर क्षमता भएको द्रुईवटा फिल्टर क्यान्डल भएको स्टीलको बनावट भएको
कार्यक्रम सञ्चालन / कार्यान्वयन प्रकृया	<ul style="list-style-type: none"> सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ (संशोधन सहित) अनुसार आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरी माथी उल्लेखित Specification अनुसारको वाटर फिल्टर र मग खरिद गर्ने । खरीद भएको वाटर फिल्टर र मग यथाशक्य चाँडो कार्यक्षेत्र अन्तरगतका क्षयरोग उपचार केन्द्र(शहरी स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी, प्रा.स्वा.के. तथा अस्पताल)मा उपलब्ध गराउनु पर्ने ।
बजेट बाँडफाँड	विनियोजित बजेट अनुसार
अपेक्षित प्रतिफल	क्षयरोगका विरामीलाई उपचार केन्द्रमा दैनिक औषधी खान का लागि शुद्ध खानेपानी उपलब्ध भएको हुनेछ ।

३. क्षयरोग उपचार केन्द्रमा दराज खरीद

उद्देश्य	<ul style="list-style-type: none"> क्षयरोग उपचारमा प्रयोग हुने औषधि सुरक्षित भण्डारन गर्ने। क्षयरोग उपचार व्यवस्थापनमा प्रयोग हुने फर्म रजिस्टर तथा अन्य सामग्री भण्डारण गर्ने।
लक्षित समूह	●
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	● गाउँ/नगर पालिकाहरु
कार्यक्रम सञ्चालन अबधि	●
स्पेसिफिकेशन	<ul style="list-style-type: none"> साइज: उचाइ ६' चौडाइ २.५' १८ गेजको स्टीलको पाताबाट बनेको हुनुपर्ने छ। दराज ३ खण्ड भएको हुनु पर्ने पहिलो खण्डमा औषधि, दोस्रो खण्डमा क्षयरोग व्यवस्थापनमा प्रयोग हुने फर्म फरमेट तथा तेस्रो खण्डमा अन्य सामग्री भण्डारण गर्नु पर्ने छ। पहिलो खण्डमा औषधि भण्डारण गर्न छुट्टाछुट्टै औषधि राख्ने बक्स हुनु पर्ने र सजिलै खोल्न बन्द गर्न सकिने हुनुपर्ने छ। औषधि राख्ने खण्डमा हावा ओहोर दोहोर गर्न दराजको दुवै पट्टि स-साना प्वाल हुनु पर्ने छ।
कार्यक्रम सञ्चालन / कार्यान्वयन प्रकृया	<ul style="list-style-type: none"> सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ (संशोधन सहित) अनुसार आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरी माथी उल्लेखित Specification अनुसारको दराज खरिद गर्ने कार्यक्षेत्र भित्रका क्षयरोग उपचार केन्द्र(शहरी स्वास्थ्य केन्द्र स्वास्थ्य चौकी प्रा.स्वा.के.अस्पताल)मा दराजको स्टक र आवश्यकता पहिचान गर्ने खरीद भएको दराज यथाशक्य चाँडो कार्यक्षेत्र भित्रका क्षयरोग उपचार केन्द्र(शहरी स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी, प्रा.स्वा.के. तथा अस्पताल)मा उपलब्ध गराउनु पर्ने।
बजेट बाँडफाँड	● विनियोजित बजेटको परिधि भित्र रही खर्च गर्न सकिने।
अपेक्षित प्रतिफल	● औषधि सुरक्षित भण्डारण भएको हुनेछ।

चालु कार्यक्रमहरू

१. नीजी स्वास्थ्य संस्था (मेडिकल कलेज, अस्पताल, नर्सिङ होम तथा पोलिक्लीनीक) संग समन्वय गरी क्षयरोग उपचार व्यवस्थापन मुलप्रवाहीकरणमा ल्याउने

उद्देश्य	<ul style="list-style-type: none"> नीजि क्षेत्रबाट प्रदान गरिएको क्षयरोग निदान तथा उपचार सेवाको अभिलेख तोकिएका फाराममा राख्न लगाई नियमित प्रतिवेदन गर्न लगाउने । राष्ट्रिय क्षयरोग कार्यक्रमले तोकेको मापदण्ड अनुसार निदान तथा उपचार व्यवस्थापन भए/नभएको अनुगमन सुनिश्चित गर्ने । 																																																						
लक्षित समूह	<ul style="list-style-type: none"> क्षयरोग कार्यक्रमको मूलधारमा नरहेका नीजि क्षेत्रका सेवा प्रदायकहरू 																																																						
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	<ul style="list-style-type: none"> स्थानिय तहमा क्षयरोग कार्यक्रम व्यवस्थापन गर्ने निकाय । 																																																						
कार्यक्रम सञ्चालन अवधि	<ul style="list-style-type: none"> अभिमुखिकरण श्रावण महिना भित्र अनुगमन कम्तीमा २ महिनाको एक पटक समीक्षा वैठक तेस्रो चौमासिक अवधिमा 																																																						
कार्यक्रम सञ्चालन / कार्यान्वयन प्रकृया	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तहको कार्यक्षेत्र भित्र सञ्चालित नीजि स्वास्थ्य संस्था (शिक्षण अस्पताल, अस्पताल, पोली क्लीनीक नर्सिङ होम) हरुको लगत तयार गर्ने । त्यस्ता संस्थाका अभिलेख प्रतिवेदन गर्ने कर्मचारीको सहभागितामा १ दिने अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा क्षयकुष्ठ अधिकृतसंग समन्वय गरी सञ्चालन गर्ने अभिलेख प्रतिवेदनका विद्यमान समस्या र आगामी दिनमा नियमित अभिलेख प्रतिवेदन गर्न तथा गरिनु पर्ने कार्यक्रमको सूची तयार गर्ने । क्षयरोग सेवा अभिलेख तथा प्रतिवेदन फारामहरू उपलब्ध गराउने । बजेट को परिधी भित्र रही कम्तीमा २ महिनाको एक पटक सम्बन्धित संस्थाको अनुगमन गर्ने । नोट: क्षयरोग सेवा अभिलेख प्रतिवेदनको अभाव भएमा स्वीकृत कार्यक्रम तथा बजेटको परिधी भित्र रही स्थानीय तह सञ्चालन खर्च क्रियाकलापबाट छपाइ गर्न सकिनेछ । 																																																						
बजेट बाँडफाँड	<p>क) अभिमुखिकरण कार्यक्रम तथा समीक्षा कार्यक्रम</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>विवरण</th><th>संख्या</th><th>दर</th><th>दिन</th><th>रकम</th><th>कैफियत</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>सहजीकरण खर्च</td><td>४</td><td>८००</td><td>१</td><td>३२००।०</td><td></td></tr> <tr> <td>सहभागीहरूलाई यातायात खर्च</td><td>१०</td><td>१०००</td><td>१</td><td>१०००।०</td><td></td></tr> <tr> <td>संयोजक भत्ता</td><td>१०</td><td>५००</td><td>३</td><td>१५००।०</td><td></td></tr> <tr> <td>प्रशासकीय कार्य (लेखा/ प्रशासन)</td><td>१</td><td>५००</td><td>१</td><td>५०।०</td><td></td></tr> <tr> <td>मसलन्द, फोटोकपी आदि</td><td></td><td></td><td></td><td>१५०।०</td><td></td></tr> <tr> <td>प्रतिवेदन</td><td></td><td></td><td></td><td>१००।०</td><td></td></tr> <tr> <td>दै. भ्र. भ. कार्यालय सहयोगी</td><td>२</td><td>१५०</td><td>१</td><td>३०।०</td><td></td></tr> <tr> <td>जम्मा</td><td></td><td></td><td></td><td>२१,०००।०</td><td></td></tr> </tbody> </table> <p>ख) अनुगमन खर्च: यातायात खर्च रु १००० प्रति पटक ग) मसलन्द तथा सञ्चार खर्च: वार्षिक एकमुष्ठ रु ६,०००।० (यस रकमबाट सञ्चार, चिठ्ठी पत्र, फोटोकपी मसलन्द जस्ता कार्यमा खर्च गर्न सकिनेछ)</p>	विवरण	संख्या	दर	दिन	रकम	कैफियत	सहजीकरण खर्च	४	८००	१	३२००।०		सहभागीहरूलाई यातायात खर्च	१०	१०००	१	१०००।०		संयोजक भत्ता	१०	५००	३	१५००।०		प्रशासकीय कार्य (लेखा/ प्रशासन)	१	५००	१	५०।०		मसलन्द, फोटोकपी आदि				१५०।०		प्रतिवेदन				१००।०		दै. भ्र. भ. कार्यालय सहयोगी	२	१५०	१	३०।०		जम्मा				२१,०००।०	
विवरण	संख्या	दर	दिन	रकम	कैफियत																																																		
सहजीकरण खर्च	४	८००	१	३२००।०																																																			
सहभागीहरूलाई यातायात खर्च	१०	१०००	१	१०००।०																																																			
संयोजक भत्ता	१०	५००	३	१५००।०																																																			
प्रशासकीय कार्य (लेखा/ प्रशासन)	१	५००	१	५०।०																																																			
मसलन्द, फोटोकपी आदि				१५०।०																																																			
प्रतिवेदन				१००।०																																																			
दै. भ्र. भ. कार्यालय सहयोगी	२	१५०	१	३०।०																																																			
जम्मा				२१,०००।०																																																			
अपेक्षित प्रतिफल	<ul style="list-style-type: none"> नीजि क्षेत्रबाट प्रदान भएको क्षयरोग निदान तथा उपचार मुलधारमा आएको हुनेछ । 																																																						
अभिलेख/प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> समीक्षा समाप्त भए पश्चात अनुसूची अनुसारको विवरण तयार गरी क्षयकुष्ठ फाँटमा अभिलेख राख्नुहन र एक प्रति विल भौचर साथ आर्थिक प्रशासन फाँटमा पेश गर्न हुन । 																																																						

२. कम्यूनिटी डट्स कार्यक्रम लागु भैसकेका जिल्लामा कार्यक्रम सञ्चालन खर्च

उद्देश्य	<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक दिन स्वास्थ्य संस्थामा आई प्रत्यक्ष निगरानीमा उपचार लिन नसक्ने क्षयरोगका विरामीलाई समुदायस्तरमै क्षयरोग उपचार सेवा उपलब्ध गराई विरामी निको हुने दर वृद्धि गर्ने । समुदायमा रहेका शंकास्पद क्षयरोगका विरामीहरूलाई रोग निदानका लागि पायक पर्ने स्वास्थ्य संस्थामा प्रेषण गर्न प्रेरित गर्ने
लक्षित समूह	<ul style="list-style-type: none"> शारीरिक रूपले असक्त र अपांगता भएका क्षयरोगका विरामी ६० वर्ष माथि उमेर भएका क्षयरोगका विरामी बालबालिकाहरु पूर्णरूपले आराम गर्नुपर्ने विरामी गर्भवती तथा सुत्करी अवस्थामा क्षयरोगका विरामी मानसिक असुन्तलन भएका क्षयरोगका विरामीहरु दुर्घटनामा परी हिडडुल गर्न नसक्ने क्रियापुत्री विद्यार्थी, कर्मचारी, मजदुरी गरी जीवन यापन गर्नुपर्ने व्यक्तिहरु (जो डट्स केन्द्र खुल्ला रहेको अवधिमा आई उपचार गर्न असमर्थ भएको) असक्त, क्रियापुत्री, स्वास्थ्य संस्थामा आउन जान नभ्याउने टाढाका विरामी
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	<ul style="list-style-type: none"> कार्यक्षेत्र भित्रका अस्पताल, प्रा.स्वा.के.,स्वास्थ्य चौकी, शहरी स्वास्थ्य केन्द्र
कार्यक्रम सञ्चालन अवधि	<ul style="list-style-type: none"> बर्षे भरी
कार्यक्रम सञ्चालन / कार्यान्वयन प्रकृया	<ul style="list-style-type: none"> समुदायमा आधारित क्षयरोग उपचार कार्यक्रम मापदण्ड अनुसार स्वास्थ्य संस्था (उपचार केन्द्र)मा रहेका विरामीहरुको लगत तयार गर्ने । समुदायमा आधारित क्षयरोग उपचार सेवामा राखिनु पर्ने क्षयरोगका विरामीहरुको(जम्मा विरामीको अधिकतम ४० प्रतिशत) विवरण उपचार केन्द्रस्वास्थ्य संस्था (उपचार केन्द्र)अनुसार प्राप्त गरीस्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट आधारमा सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्था (उपचार केन्द्र)लाई अनुमति प्रदान गर्ने विरामीलाई उपचार अवधिभर सेवा दिए वापत सेवा प्रदायकलाई र उपचारमा रहेका विरामीलाई उपचार अनुगमन गरे वापत स्वास्थ्यकर्मीलाई तोकिएको रकम उपलब्ध गराउने । कार्यक्रम सञ्चालन गर्न समुदायमा आधारित क्षयरोग उपचार व्यवस्थापन गर्ने स्वास्थ्य संस्था प्रमुख वा कार्यक्रम फोकल पर्शन लाई सो वापतको रकम पेशकी उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । स्वास्थ्य संस्थाबाट भएको खर्चको आधारमा - बिल भौचर अनुसार) पेशकी फछ्यौट गर्दै लैजानु पर्दछ । समुदायमा आधारित क्षयरोग उपचार सेवा रहेका विरामीको अभिलेख तोकिएको ढाँचामा राखि नियमित प्रतिवेदन / जिल्ला स्वास्थ्य समन्वय समिति / प्रदेश स्वास्थ्य कार्यलय/राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रमा पठाउने । समुदायमा आधारित उपचार व्यवस्थापनमा रहेको विरामीको परीक्षण तथा अनुगमनको व्यवस्था गर्ने ।
आर्थिक बाँडफाँड	<p>क) स्वास्थ्यकर्मी: कम्यूनिटी डट्समा उपचाररत विरामीको घरमा गई अनुगमन गरे वापत प्रति विरामी (उपचार पुरा गरेको) एकमूष्ट यातायात खर्च .....रु ५००१००</p> <p>ख) समुदायमा आधारित क्षयरोग उपचार सेवा प्रदायक: उपचार अवधिभर सेवा दिएवापत प्रति विरामी (उपचार पुरा गरेको) एकमूष्ट यातायात खर्च .....रु.१५००१००</p> <p>नोट: उपरोक्तानुसार खर्च गर्दा आ.ब २०७३४/७५ को वार्षिक विनियोजित रकम वा कुल विरामीको ४० प्रतिशत विरामीलाई दिइने रकम मध्ये जुन कम छ सोही अनुसार गर्न हुन ।</p>
अपेक्षित प्रतिफल	<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक दिन स्वास्थ्य संस्थामा आई प्रत्यक्ष निगरानीमा उपचार लिन नसक्ने क्षयरोगका विरामीलाई समुदायस्तरमै क्षयरोग उपचार सेवा उपलब्ध भएको हुनेछ ।
अभिलेख/ प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> समुदायमा आधारित क्षयरोग उपचारमा रहेका विरामीको विवरण,स्वास्थ्यकर्मी तथा सेवा प्रदायकलाई उपलब्ध गराएको यातायात खर्च भरपाई सहितको विवरण तयार गरी एक प्रति बजेट खर्च सेस्ता साथ आर्थिक प्रशासन फाँटमा र एक प्रति क्षयकुष्ठ फाँटमा अभिलेख राख्ने र उपचारमा रहेका विरामी संख्या तथा यातायात खर्चको एकमूष्ट प्रतिवेदन ईमेल मार्फत क्षेत्रीय निर्देशनालय, राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्र लगायत सम्बन्धित स्वास्थ्य कार्यलयहरुमा अनिवार्य रूपमा पठाउनु पर्नेछ ।

३. स्थानीय तह सञ्चालन खर्च (फर्म परम्पाट, फोटोकपी तथा आवश्यक सामग्री खरीद)

उद्देश्यहरु	<ul style="list-style-type: none"> क्षयरोग कार्यक्रमको व्यवस्थापकीय कार्य सञ्चालनमा (रेकर्डिङ रिपोर्टिङ फर्म फर्म्पाट फोटोकपी/प्रिन्टिङ , मसलन्द आदि) सहजीकरण गर्ने ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	<ul style="list-style-type: none"> सबै स्थानीय तह(७४४)
कार्यक्रम सञ्चालन अवधि	<ul style="list-style-type: none"> आवश्यकता अनुसार
कार्यक्रम सञ्चालन / कार्यान्वयन प्रकृया	<ul style="list-style-type: none"> क्षयरोग सेवा उपचार अभिलेख तथा प्रतिवेदन गर्न आवश्यक फाराम तथा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने यस निर्देशिकाका विभिन्न अनुसूचीहरु फोटोकपी/प्रिन्टिङ गर्नु पर्ने आवश्यकता पहिचान गर्ने उपलब्ध वजेट हेरी प्राथमिकताका आधारमा क्षयरोग कार्यक्रम व्यवस्थापनमा खर्च गर्न सकिनेछ ।
आर्थिक बाँडफाँड	<ul style="list-style-type: none"> सार्वजनिक खरिद ऐन,२०६३ सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ (संशोधनसहित) तथा अन्य प्रचलित आर्थिक ऐन नियम बमोजिम आ.ब.२०७४/७५को स्वीकृत बार्धिक कार्ययोजना तथा बजेट अनुसार कार्यक्रमको आवश्यकतालाई ध्यानमा राखि खर्च गर्ने ।
अपेक्षित प्रतिफल	<ul style="list-style-type: none"> क्षयरोग उपचार व्यवस्थापनमा सहजीकरण भएको हुनेछ ।
अभिलेख / प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> नियमित

४. पी वी सी विरामी तथा परिवारका सदस्यको क्षयरोग परीक्षण गर्न यातायात खर्च

उद्देश्य	<ul style="list-style-type: none"> क्षयरोगका विरामीका परिवारका सदस्यहरुका क्षयरोग निदान
लक्षित समूह	<ul style="list-style-type: none"> क्षयरोगका विरामी तथा विरामीको परिवार
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	<ul style="list-style-type: none"> कार्यक्षेत्र भित्रका अस्पताल, प्रा.स्वा.के. स्वास्थ्य चौकी
कार्यक्रम सञ्चालन अवधि	<ul style="list-style-type: none"> वर्ष भरी
कार्यक्रम सञ्चालन / कार्यान्वयन प्रकृया	<ul style="list-style-type: none"> सबै पी वी सी विरामीलाई क्षयरोग लाग्नुको कारण, सर्वे तरिका, रोकथामका उपायबाटे जानकारी गराउने । परिवारका सदस्यलाई क्षयरोगका कुनै पनि लक्षण मध्य एक लक्षण देखा परे तुरुन्त आफुले (उपचारत विरामी) उपचार गर्ने स्वास्थ्य चौकीमा खकार परीक्षण सुविधा भए सोही संस्थामा तथा सो संस्थामा सुविधा नभए सुविधा भएको नजिकको संस्थामा परिवारको सम्भावित क्षयरोगको (क्षयरोगको कम्तिमा कुनै एक लक्षण भएको) विरामिलाई खकार जचाउन लिई आउन लगाउने । खकार नमूना जाँच गर्दा क्षयरोग निदान भएका दर्ता गरी उपचार गर्ने । क्षयरोग निदान गर्न खकार परीक्षण गर्न आउने परिवारका सदस्यलाई यातायात खर्च माग गर्न अनुसूची ३ अनुसारको ढाँचामा निवेदन गर्न लगाउने र निवेदन साथ विरामी बसोबास रहेको गाउ/ नगरपालिकाबाट एकाघरका सदस्य रहेको सिफारिश अनिवार्य संलग्न गराउन लगाउने । क्षयरोग निदान गर्न खकार परीक्षण गर्न आउने परिवारका सदस्यलाई अनुसूची-४ को भरपाईमा अभिलेख राखि यातायात खर्च वापत बढीमा रु २००। प्रति विरामी उपलब्ध गराउने (२ वटा खकार नमूना) शंस्कास्पद क्षयरोगी भएको तर खकार नमूना परिक्षणमा क्षयरोगको किटाणु नदेखिएका शंकास्पद क्षयरोगका विरामीलाई एक्सरे तथा जीन एक्स्पर्ट केन्द्रसम्म जान बढीमा रु २००।०० थप उपलब्ध गराउन सकिनेछ । यातायात खर्च वितरण कार्यलाई सहज बनाउन उपचार केन्द्रका जिम्मेवार कर्मचारीलाई पेशकी उपलब्ध गराउने र खर्च वितरण भरपाई र अन्य कागजात प्राप्त भए पछि पेशकी फछ्यौट गर्न उपयुक्त हुन्छ ।
आर्थिक बाँडफाँड	<p>क) क्षयरोग निदान भै उपचारमा दर्ताभएको विरामी तथा क्षयरोगको शंका भै खकार परीक्षण गराएका पी वी सी विरामीका परिवारका सदस्यलाई यातायात खर्च बढीमा २००। उपलब्ध गराउने ।</p>
अपेक्षित प्रतिफल	<ul style="list-style-type: none"> आर्थिक अभावका कारण लुकेर बसेका क्षयरोगी पत्ता लगाई उपचारको दायरामा आएका हुनेछन् ।

५. लुकेर बसेका क्षयरोगका विरामी उपचार दायरामा ल्याउन शिक्षक समाजसेवी म.स्वा.स्व.से परीचालन

उद्देश्य	समुदायमा लुकेर बसेका क्षयरोगका विरामीहरु निदान भई उपचार दायरामा आउने र उपचार पुरा हुने दर बढाने
लक्षित समूह	● शंकास्पद क्षयरोगका विरामीहरु
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	● कार्य क्षेत्र भित्रका अस्पताल, प्रा.स्वा.के, स्वाथ्य चौकी
कार्यक्रम सञ्चालन अवधि	● वर्ष भरी
कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधी	<ul style="list-style-type: none"> ● कार्यक्षेत्र भित्र क्षयरोग निदान तथा उपचार व्यवस्थापनमा स्वयम सेवक भई काम गर्ने ईच्छुक स्वयम सेवक (म.स्वा.स्व.से., कम्युनिटी डटस प्रोभाईडर, आमा समुह, शिक्षक, समाज सेवी, क्षयरोग उपचार पुरा गरेका व्यक्ति) छनौट गर्ने। ● ईच्छुक स्वयम सेवकलाई क्षयरोग निदान तथा उपचार व्यवस्थापन र क्षयरोग निदान तथा उपचारमा स्वयम सेवकको भूमिका बारे अभिमुखिकरण गर्ने। ● स्वयम सेवकलाई तपसीलको जिम्मेवारी दिने क) समुदायमा रहेका क्षयरोगका सम्भावित विरामीलाई पहिचान गरी नजिकको उपचारकेन्द्रमा जचाउन सहजीकरण गर्ने वा विरामिलाई खकार जाँच गराउन स्वास्थ्य संस्थामा लिएर आउने । ख) क्षयरोग निदान भई उपचारमा रहेको विरामीलाई पायक पर्ने स्वास्थ्य संस्थामा दर्ता गराई उपचार शुरू गराउन सहजीकरण गर्ने । ग) क्षयरोग निदान भई उपचारमा रहेको विरामीलाई पायक पर्ने स्वास्थ्य संस्थामा दर्ता गराई उपचार शुरू गराउन सहजीकरण गर्ने । घ) उपचाररत विरामीलाई २, ३, ५ महिना र उपचारको अन्तमा खकार परीक्षण गर्न सहजीकरण गर्ने
आर्थिक बाँडफाँड	<p>क) अभिमुखिकरण :</p> <p>ख) स्वयम सेवक इन्सेन्टीभ: क्षयरोग निदान भै उपचार पुरा गरेका प्रति विरामी बापत रु १०००।</p>
अपेक्षित प्रतिफल	● समुदायम लुकेर बसेका शंकास्पद क्षयरोगका विरामी लाई समयमै निदान भै उपचार दायरामा आएको हुनेछ ।
अभिलेख/प्रतिवेदन	● नियमित

६. स्वास्थ्य संस्थाबाट टाढा रहेका बस्ती तथा स्वास्थ्य सेवामा पहुँच कम भएको जनसंख्यामा माइक्रोस्कोपी क्याम्प सञ्चालन

उद्देश्य	स्वास्थ्य संस्था टाढा भएका कारण निदानमा नआएका क्षयरोगका विरामी पत्ता लगाई उपचारमा ल्याउने ।
लक्षित समुदाय	● समुदाय
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	● स्थानीय स्वास्थ्य संस्था (अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र र स्वास्थ्य चौकी)
कार्यक्रम अवधि	१ दिन अभिमुखिकरण, १ दिन घरभेट र २ दिन क्याम्प सञ्चालन
सहजकर्ता	प्रयोगशालाकर्मी, स्वास्थ्य संस्था प्रमुख, तथा क्षयरोग फोकल पर्सन,
अभिमुखिकरणका विषयवस्तुहरू	<ul style="list-style-type: none"> ● क्षयरोगको परिचय (परिभाषा, लक्षण, सर्वे तरिका, प्रकार), ● क्षयरोग निदान गर्ने तरिका, उपचार अवधि र पाईने स्थान, ● दैनिक औषधि सेवन गर्नुको महत्व, औषधि खान छोडेका विरामीहरुको खोजी ● क्षयरोगका विरामीलाई समुदाय तथा परिवारले गर्नुपर्ने हेरिचार, व्यवहार तथा सहयोग, ● क्याम्प सञ्चालन गर्नुको उद्देश्य,

	<ul style="list-style-type: none"> • लक्षित समूह(शंकास्पद क्षयरोगी विरामी) पहिचान, • प्रचार प्रसार, घरभेट • क्याम्प सञ्चालनमा स्वयमसेवकको भूमिका
सहभागी(अभिमुखिकरण)	महिला स्वयं सेविका, शिक्षक, समाजसेवी मध्येबाट १० जना सक्रिय व्यक्ति
कार्यक्रम सञ्चालन / कार्यान्वयन प्रकृया	<p>क्षेत्र छनौट :</p> <ul style="list-style-type: none"> • धेरै जनसंख्या भएका गाउँ/बस्ती • सिमान्तकृत तथा पिछडिएका वर्ग रहेको बस्ती • क्षयरोग निदान तथा उपचार सेवाको पहुँचबाट टाढा रहेको जनसंख्या • मौसमी बसाई सराई हुने स्थल: (खर्क, पाटन, खच्चर, भेडा पडावहरु) • चुरेभावर क्षेत्रको आसपास र नदी किनारामा रहेको बस्ती • धार्मिक मेलापर्व गुम्बा, विद्यालय <p>कार्ययोजना:</p> <ul style="list-style-type: none"> • उपरोक्त स्थानमा अधिकतम जनसंख्या समेटिने गरी माईक्रोस्कोपी क्याम्प सञ्चालन सम्बन्धी कार्ययोजना तयारी गर्ने । <p>पत्राचार:</p> <ul style="list-style-type: none"> • छनौट भएको क्षेत्रका स्वास्थ्य संस्थालाई माईक्रोस्कोपी क्याम्प सञ्चालन सम्बन्धी पत्राचार गर्ने तथा कार्यक्रम सञ्चालनको लागि समन्वय गर्ने । <p>अभिमुखिकरण:</p> <ul style="list-style-type: none"> • माईक्रोस्कोपी क्याम्प सञ्चालनको ३ दिन पहिले सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाले स्वयमसेवक अभिमुखिकरण सञ्चालन गर्नुपर्दछ । <p>प्रचारप्रसार</p> <ul style="list-style-type: none"> • स्थानीय सञ्चार माध्यम (एफ एम रेडियो)बाट क्याम्प सञ्चालन हुने स्थान, मिति र समय बारे प्रचार प्रसार • स्वयम सेवक परिचालन गरी घर दैलो कार्यक्रम मार्फत घरधुरी सम्म क्याम्प सञ्चालन हुने स्थान, मिति र समय बारे प्रचारप्रसार गर्ने । • छनौट भएका क्षेत्रका विद्यालयमा गई शिक्षक विद्यार्थी मार्फत प्रचार प्रसार गर्ने । <p>क्याम्प सञ्चालन तयारी</p> <ul style="list-style-type: none"> • स्वास्थ्यकर्मी तथा आवश्यक उपकरण (माईक्रोस्कोप, स्लाइड, रिएजेन्ट इत्यादि), क्याम्प स्थल छनौट, फर्निचर, फर्म फरम्याट र अन्य आवश्यक सामाग्रीको व्यवस्था गर्ने । • क्याम्पमा वितरण गरीने आवश्यक औषधि जिल्ला जन/स्वास्थ्य कार्यालय वा स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाबाट व्यवस्था गर्ने । • स्वयम सेवक परिचालन गरी घर दैलो कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा सम्भावित क्षयरोगीका विरामीलाई विहानको पहिलो खकार लिई आउन खकार संकलन गर्ने प्लाष्टिको बट्टा वितरण गर्न लगाउने । <p>क्याम्प सञ्चालन</p> <ul style="list-style-type: none"> • उपस्थित सेवाग्राहीलाई क्षयरोग पहिचानका लागी स्क्रीनिङ गरी खकार जाँच (२ वटा नमुना) संकलन गर्ने । • खकार नमुना पोजेटिभ भएका व्यक्तिलाई स्वास्थ्य शिक्षा दिई क्षयरोग उपचार व्यवस्थापन गर्ने । • खकार नमुना नेगेटिभ भएका सम्भावित क्षयरोगका विरामी (क्षयरोगका लक्षण देखिएका) लाई थप निदान तथा उपचारका लागी जिल्लामा जिन-एक्सपर्ट मशिन भएमा खकारको नमुना संकलन गरी जिन-एक्सपर्ट मशिनमा जाँच गराई सोको नतिजा सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्था मार्फत विरामीलाई जानकारी गराउने वा जिल्लामा जिन-एक्सपर्ट मशिन नभएमा प्रेषण पुर्जा भरी नजिकको अस्पताल वा जिन-एक्सपर्ट सेन्टमा प्रेषण गर्ने । • क्याम्प अवधिमा समय अभावका कारण परीक्षण गर्न नसकिएका सम्भावित क्षयरोगका विरामीका खकारका नमुना संकलन गरी जिल्ला जन/स्वास्थ्य कार्यालयमा परीक्षण गराई सो को नतिजा सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थामार्फत विरामी उपलब्ध गराउने । • उपचारमा रहेका तथा विगतमा उपचार लिईसकेका क्षयरोगका विरामीको घरपरिवारका सम्पूर्ण सदस्यहरुको स्क्रीनिङ गरी क्षयरोगको कुनै चिन्ह तथा लक्षण भएका परिवारका सदस्यको खकार अनिवार्य

	<p>रूपमा परीक्षण गर्ने ।</p> <ul style="list-style-type: none"> छनौट भएको स्थलमा माईक्रोस्कोप सञ्चालन गर्न विद्युत सुविधा नभएको अवस्थामा खकार नमुना संकलन गरी नजिकको स्वास्थ्य संस्था वा विधृतको सुविधा भएको स्थानमा माईक्रोस्कोपिक जाँचको व्यवस्था गरी खकार परीक्षणको नतिजा यथाशिष्ट उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाउने । <p>४. अभिलेख : निम्न ढाँचामा अभिलेख रजिस्टर तयार गरी क्याम्प सञ्चालन अभिलेख राख्न हुन ।</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">क्याम्प सञ्चालन भएको मिति:</th><th colspan="4">क्याम्प सञ्चालन भएको स्थान</th></tr> <tr> <th>क्र .स</th><th>स्क्रीनिङ गरिएको व्यक्तिको नाम</th><th>ठेगाना</th><th>खकार नमुना जाँचको नतिजा</th><th>उपचारका लागि विरामी प्रेषण गरिएको स्वास्थ्य संस्थाको नाम</th><th>थप परीक्षणका लागि पठाएको संस्था</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table>	क्याम्प सञ्चालन भएको मिति:		क्याम्प सञ्चालन भएको स्थान				क्र .स	स्क्रीनिङ गरिएको व्यक्तिको नाम	ठेगाना	खकार नमुना जाँचको नतिजा	उपचारका लागि विरामी प्रेषण गरिएको स्वास्थ्य संस्थाको नाम	थप परीक्षणका लागि पठाएको संस्था						
क्याम्प सञ्चालन भएको मिति:		क्याम्प सञ्चालन भएको स्थान																	
क्र .स	स्क्रीनिङ गरिएको व्यक्तिको नाम	ठेगाना	खकार नमुना जाँचको नतिजा	उपचारका लागि विरामी प्रेषण गरिएको स्वास्थ्य संस्थाको नाम	थप परीक्षणका लागि पठाएको संस्था														

आर्थिक बाँडफाँड	विवरण	संख्या	दर	दिन	रकम	कैफियत
	खाजा अभिकुखिकरण	१५	२००	१	३०००।०	
	खाजा क्याम्प दिन	१५	२००	२	६०००।०	
	स्वयम सेवक भत्ता	१०	५००	३	१५००।०	
	स्वास्थ्य संस्था प्रमुख तथा फोकल पर्शन यातायात खर्च	२	५००	२	२००।०	
	प्रचार प्रसार, फोटोकपी, मसलन्द, दुवानी तथा अन्य खर्च				८००।०	
	दै.भ्र.भ.(ल्याव, अ.हे.व., फोकल पर्शन)	२	१६००	३.२५	११,८००।०	
	दै.भ्र.भ. (कार्यालय सहयोगी)	१	१२००	३.२५	४,२००।०	
	जम्मा				५०,०००।०	
अपेक्षित प्रतिफल	● समुदायमा लुकेर बसेको क्ष्यरोगी पहिचान भै उपचार दायरामा आउने ।					
अभिलेख / प्रतिवेदन	● संलग्न फाराम अनुसारको विवरण, कार्यक्रममा संलग्न जनशक्ति तथा कार्यक्रम सञ्चालनमा भएको खर्च सहितको विवरण तयार गरी अभिलेख राख्न हुन, एक प्रति विल भौचर साथ आर्थिक प्रशासन फाँटमा पेश गर्न हुन ।					

७. कारागार, गुम्बा, स्कूल, बृद्धाश्रम उद्योग भएको क्षेत्र, शहरी घनाबस्ती लगायत अन्य क्ष्यरोग जोखिमयुक्त जनसंख्यामा माईक्रोस्कोपी क्याम्प सञ्चालन

उद्देश्य	शंकास्पद क्ष्यरोगका विरामीको निदान गरी उपचार दायरामा ल्याउने ।
लक्षित समुदाय	कारागार, सुरक्षा निकायका व्यारेकहरु, कलकारखाना, मन्दिर, गुम्बा, चर्च, मस्जिद, मदरसा, गुरुद्वारा, अनाथालय, बृद्धाश्रम, विद्यालय, होस्टेल, बालगृह, पुनर्स्थापना केन्द्र(लागु औषध प्रयोगकर्ता, वेचविखनमा परेका महिला), सडक बालबालिका हेरचाह केन्द्र, डायबोटिक उपचार तथा व्यवस्थापन केन्द्र, एच आई भी हेरचाह केन्द्र, तेस्रो लिंगी समूह लगायत क्ष्यरोगको जोखिम रहेको जनसंख्याहरु ।
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	स्थानीय स्वास्थ्य संस्था(अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र तथा स्वास्थ्य चौकीहरु)
क्याम्प सञ्चालन अवधि	२ दिन
कार्यक्रम सञ्चालन / कार्यान्वयन प्रकृया	<ul style="list-style-type: none"> क्षेत्र / जनसंख्या छनौट गर्ने कार्ययोजना तयार गर्ने सम्बन्धित निकायसंग समन्वय बैठक सञ्चालन गर्ने क्याम्प समन्वय तथा सञ्चालन सहयोगार्थ पत्राचार गर्ने क्याम्प सञ्चालन तयारी : स्वास्थ्यकर्मी तथा आवश्यक उपकरण (माईक्रोस्कोप, जीन एक्सपर्ट, स्लाइड, रिएजेन्ट इत्यादि), क्याम्प स्थल, फर्निचर, फर्म फरम्याट र अन्य आवश्यक सामाग्रीको व्यवस्था गर्ने । क्याम्प सञ्चालन <ul style="list-style-type: none"> क) क्ष्यरोग पहिचानका लागि उपस्थित सेवाग्राहीलाई स्क्रीनिङ गरी खकार जाँच(२ वटा नमुना) संकलन

	<p>गर्ने ।</p> <p>ख) खकार नमुना पोजेटिभ भएका व्यक्तिलाई स्वास्थ्य शिक्षा दिई क्षयरोग उपचार शुरु गर्ने ।</p> <p>ग) खकार नमुना नेगेटिभ भएका सम्भावित क्षयरोगका विरामी (क्षयरोगका लक्षण देखिएका) लाई थप निदान तथा उपचारका लागि जिल्लामा जिन-एक्सपर्ट मशिन भएमा खकारको नमुना संकलन गरि जिन-एक्सपर्ट मशिनमा जाँच गराई सोको नतिजा सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्था मार्फत विरामिलाई जानकारी गराउने वा जिल्लामा जिन-एक्सपर्ट मशिन नभएमा प्रेषण पुर्जा भरी नजिकको अस्पताल वा जिन-एक्सपर्ट सेन्टरमा प्रेषण गर्ने ।</p> <p>अभिलेख : निम्न ढाँचामा अभिलेख रजिस्टर तयार गरी क्याम्प सञ्चालन अभिलेख राख्न हुन ।</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">क्याम्प सञ्चालन भएको मिति:</th><th colspan="4">क्याम्प सञ्चालन भएको स्थान</th></tr> <tr> <th>क्र .स</th><th>स्किनिङ गरिएको व्यक्तिको नाम</th><th>ठेगाना</th><th>खकार नमुना जाँचको नतिजा</th><th>उपचारका लागि विरामी प्रेषण गरिएको स्वास्थ्य संस्थाको नाम</th><th>थप परिक्षणका लागि पठाएको संस्था</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table>	क्याम्प सञ्चालन भएको मिति:		क्याम्प सञ्चालन भएको स्थान				क्र .स	स्किनिङ गरिएको व्यक्तिको नाम	ठेगाना	खकार नमुना जाँचको नतिजा	उपचारका लागि विरामी प्रेषण गरिएको स्वास्थ्य संस्थाको नाम	थप परिक्षणका लागि पठाएको संस्था																																				
क्याम्प सञ्चालन भएको मिति:		क्याम्प सञ्चालन भएको स्थान																																															
क्र .स	स्किनिङ गरिएको व्यक्तिको नाम	ठेगाना	खकार नमुना जाँचको नतिजा	उपचारका लागि विरामी प्रेषण गरिएको स्वास्थ्य संस्थाको नाम	थप परिक्षणका लागि पठाएको संस्था																																												
आर्थिक बाडफाड	<table border="1"> <thead> <tr> <th>विवरण</th><th>संख्या</th><th>दर</th><th>दिन</th><th>रकम</th><th>कैफियत</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>खाजा क्याम्प र समन्वय</td><td>९</td><td>२००</td><td>२</td><td>३,६००।०</td><td></td></tr> <tr> <td>स्वयम सेवक / सहयोगी भत्ता</td><td>३</td><td>५००</td><td>२</td><td>३००।०</td><td></td></tr> <tr> <td>स्वास्थ्य संस्था प्रमुख तथा फोकल पर्शन यातायात खर्च</td><td>२</td><td>५००</td><td>२</td><td>२००।०</td><td></td></tr> <tr> <td>प्रचार प्रसार, फोटोकपी, दुवानी, मसलन्द तथा अन्य खर्च</td><td></td><td></td><td></td><td>५,०००।०</td><td></td></tr> <tr> <td>दै.भ्र.भ.(ल्याव, अ.हे.व.फोकल पर्शन)</td><td>२</td><td>१६००</td><td>२.२५</td><td>८,२००।०</td><td></td></tr> <tr> <td>दै.भ्र.भ. कार्यालय सहयोगी</td><td>१</td><td>१२००</td><td>२.२५</td><td>३,२००।०</td><td></td></tr> <tr> <td>जम्मा</td><td></td><td></td><td></td><td>२५,०००।०</td><td></td></tr> </tbody> </table>	विवरण	संख्या	दर	दिन	रकम	कैफियत	खाजा क्याम्प र समन्वय	९	२००	२	३,६००।०		स्वयम सेवक / सहयोगी भत्ता	३	५००	२	३००।०		स्वास्थ्य संस्था प्रमुख तथा फोकल पर्शन यातायात खर्च	२	५००	२	२००।०		प्रचार प्रसार, फोटोकपी, दुवानी, मसलन्द तथा अन्य खर्च				५,०००।०		दै.भ्र.भ.(ल्याव, अ.हे.व.फोकल पर्शन)	२	१६००	२.२५	८,२००।०		दै.भ्र.भ. कार्यालय सहयोगी	१	१२००	२.२५	३,२००।०		जम्मा				२५,०००।०	
विवरण	संख्या	दर	दिन	रकम	कैफियत																																												
खाजा क्याम्प र समन्वय	९	२००	२	३,६००।०																																													
स्वयम सेवक / सहयोगी भत्ता	३	५००	२	३००।०																																													
स्वास्थ्य संस्था प्रमुख तथा फोकल पर्शन यातायात खर्च	२	५००	२	२००।०																																													
प्रचार प्रसार, फोटोकपी, दुवानी, मसलन्द तथा अन्य खर्च				५,०००।०																																													
दै.भ्र.भ.(ल्याव, अ.हे.व.फोकल पर्शन)	२	१६००	२.२५	८,२००।०																																													
दै.भ्र.भ. कार्यालय सहयोगी	१	१२००	२.२५	३,२००।०																																													
जम्मा				२५,०००।०																																													
अभिलेख/ प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> संलग्न फाराम अनुसारको विवरण कार्यक्रममा संलग्न जनशक्ति तथा कार्यक्रम सञ्चालनमा भएको खर्च सहितको विवरण तयार गरी क्षयरोग फाँटमा अभिलेख राख्न हुन, एक प्रति विल भौचर साथ आर्थिक प्रशासन फाँटमा पेश गर्न हुन। 																																																

८.. उपचार केन्द्रमा आकस्मिक अवस्थामा औषधि, ल्याव सामग्री तथा क्षयरोग सम्बन्धी अन्य सामग्री ढुवानी

उद्देश्य	<ul style="list-style-type: none"> क्षयरोगको विरामीको निदान तथा उपचारका लागि आवश्यक प्रयोगशाला सामग्री तथा औषधीको स्टक आउट हुन नदिने अवस्थाको सुनिश्चित हुने ।
लक्षित समूह	<ul style="list-style-type: none"> क्षयरोगका विरामीहरु
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	<ul style="list-style-type: none"> सवै गाउँ / नगरपालिकाहरु
कार्यक्रम सञ्चालन अबधि	<ul style="list-style-type: none"> आवश्यकताअनुसार
कार्यक्रम सञ्चालन/कार्यान्वयन प्रकृया	<ul style="list-style-type: none"> उपचार केन्द्रमा उपचाररत तथा अनुमानित नया थप हुने विरामीको आधारमा आवश्यक पर्ने औषधी तथा ल्याव सामग्रीको अनुमानित लगत तयार गर्ने उपचार केन्द्रमा आवश्यक भएका विवरण क्षयरोगको औषधी, प्रयोगशाला तथा अन्य सामग्रीहरु ढुवानी गर्ने । आवश्यक भएमा स्वास्थ्य संस्थाबाट जिल्लामा बढि भएको क्षयरोगको औषधि फिर्ता पठाउन एवं जिल्लाबाट खकारको स्लाईड क्वालिटी कन्ट्रोल सेन्टरमा पठाउन पनि खर्च गर्न सकिने, ढुवानी गर्दा स्थानिय यातायात तथा छिटोछरितो साधनको प्रयोग गरी ढुवानी गर्नुपर्ने ।
आर्थिक बाडफाड	<ul style="list-style-type: none"> प्रचलित आर्थिक ऐन नियमको परिधीमा रही सवारी साधन वा व्यक्तिलाई औषधि ढुवानी वापत खर्च रकम उपलब्ध गराउने ।

अपेक्षित प्रतिफल	<ul style="list-style-type: none"> उपचार केन्द्रमा औषधी तथा ल्याव सामग्री उपलब्ध भएको हुने छ ।
अभिलेख / प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> नियमित

९. उपचार केन्द्रहरूमा गइ अनुगमन तथा मूल्यांकन गरी कार्यक्रमका गुणस्तरीयता सुनिश्चित गर्ने

उद्देश्य	<ul style="list-style-type: none"> क्षयरोग नियन्त्रण कार्यक्रमलाई विरामी केन्द्रित, व्यवस्थित, उपचारमुखी र उपलब्धी मुलक बनाउन कार्यक्रम सञ्चालनमा देखिएका समस्याहरूलाई समयमा सम्बोधन गर्ने । उपचार उपकेन्द्रहरूमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई क्षयरोग उपचार व्यवस्थापन बारे अद्यावधिक गर्ने ।
लक्षित समूह	उपचार केन्द्रमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरू
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकाय	सर्वै गाउँ / नगर पालिका
कार्यक्रम सञ्चालन अवधि	बर्षभरी
सुपरिवेक्षण गर्ने पदाधिकारीहरू	क्षयरोग कार्यक्रम फोकल पर्शन तथा कार्यक्रम प्रमुखले तोकेका सुपरिवेक्षकहरु ।
सुपरिवेक्षण अवधि	भ्रमण खर्च नियमावली २०७२ को परिधीमा रही स्वीकृत सुपरिवेक्षण कार्ययोजना अनुसार
कार्यक्रम सञ्चालन / कार्यान्वयन प्रकृया	<ul style="list-style-type: none"> सुपरिवेक्षण गर्नु अगावै चौमासिक अनुगमन/सुपरिवेक्षण कार्ययोजना (सुपरिवेक्षण गर्ने व्यक्ति, स्थान तथा अवधि खुल्ने गरि) तयार गर्ने । यस शिर्षकमा विनियोजित रकम न्युन रहेकोले कार्ययोजना तयार गर्दा न्यून केश फाईनिड्ड र उपचार व्यवस्थापन सुचाङ्ग कमजोर भएका उपचारकेन्द्रहरूलाई उच्च प्राथमिकता दिने । सुपरिवेक्षण गर्दा राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रले तयार गरेको सुपरिवेक्षण चेक लिष्टको प्रयोग गर्ने । Supportive Supervision को मर्म अनुसार सुपरभिजन गर्दा सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाको कर्मचारीहरूको दक्षता अभिवृद्धि हुने गरी गर्नुपर्ने । माईक्रोस्कोपीक सेन्टरहरूको सुपरिवेक्षण गर्दा प्रयोगशालाकर्मीलाई अनिवार्य सहभागी गराउने । स्वास्थ्यसंस्थाले क्षयरोग सेवा अभिलेख -ल्याव रजिस्टर, क्षयरोग सेवा, तथा क्षयरोग कार्ड) अद्यावधिक गरे नगरेको तथा तथा जिल्ला स्वास्थ्य जनस्वास्थ्य कार्यालयमा मासिक प्रतिवेदन पठाए नपठाएको सुनिश्चित गर्ने । सुपरिवेक्षण गर्दा राष्ट्रिय क्षयरोग कार्यक्रमसंग सम्बन्धित निर्देशिकाहरु स्वास्थ्य संस्थामा भए नभएको तथा पालना गरे नगरेको अनुगमन गर्ने र निर्देशिका उपलब्ध नभए तत्काल आपूर्ति गर्ने गराउने । क्षयरोगको औषधिको उपलब्धता, उपयुक्त भण्डारण र जिन्सी किताब अद्यावधिक भए/नभएको एकिन गर्ने ।
आर्थिक बाँडफाँड	स्वीकृत कार्यक्रम तथा वजेटको परिधीमा रही भ्रमण खर्च नियमावली २०७२ अनुसार कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने
अपेक्षित प्रतिफल	<ul style="list-style-type: none"> क्षयरोग उपचार व्यवस्थापन प्रभावकारी भएको हुनेछ ।
अभिलेख / प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> सुपरिवेक्षण चेक लिष्टको एक प्रति आर्थिक प्रशासन फाँट, र एक प्रति क्षयरोग फाँटमा अभिलेख राख्न हुन ।

अर्थ मन्त्रालय बाट जारी गरिएको कार्य सञ्चालन निर्देशिका, २०७०

तालिम केन्द्र बाहेक अन्य निकायबाट सञ्चालन हुने सबै प्रकारका तालिम, गोष्ठी, कार्यशाला सञ्चालन सम्बन्धी खर्चको मापदण्ड

सि.नं	विवरण	केन्द्र/ क्षेत्रस्तर	जिल्ला स्तर*	गाउँ स्तर
१	स्रोत व्यक्ति/ सहजकर्ता*** प्रति कक्षा (१ घण्टा ३० मिनेट) एक जना	८००.००	६००.००	४००.००
२	कार्य पत्र***	१२००.००	८००.००	७००.००
३	संयोजक	५००.००	४००.००	३००.००
४	सहयोगी (२ जना सम्म)	५००.००	४००.००	३००.००
५	कार्यालय सहयोगी	१५०.००	१५०.००	१५०.००
६	प्रतिवेदक प्रति कार्यक्रम एकमुष्ट	१०००.००	१०००.००	१०००.००
७	खाजा (स्रोत व्यक्ति, सहभागी संयोजक, प्रतिवेदक, सहयोगी)	२००.००	२००.००	२००.००
८	मसलन्द प्रति सहभागी	१००.००	१००.००	५०.००
९	मसलन्द प्रशिक्षण (मार्कर, फोटोकपी, मेटाकार्ड, मास्किङ टेप, आदि)	२५००.००	२५००.००	१०००.००
१०	विविध (व्यानर, प्रमाणपत्र, पानी, सरसफाई आदि)	१५००.००	१०००.००	५००.००
११	दैनिक भत्ता भ्रमण खर्च नियमाबली २०७२ (संशोधन समेत) अनुसार			
१२	यातायात खर्च: प्रचलित दररेट अनुसार (प्लेन टिकट र बोर्डिङ पास अनिवार्य)			
१३	तालिम सुविधा (तालिम कक्ष, उपकरण) प्रचलित दररेट अनुसार			

* दैनिक भ्रमण भत्ताका लागि सहभागीको घर वा हाल वसोवास स्थलबाट दैनिक ओहोर दोहोर गर्न नभ्याइने, १५ कि.मी टाढा)

** स्रोत व्यक्ति आयोजक संस्थाबाट भएमा स्रोत व्यक्ति भत्ता नपाउने कार्यपत्र वापत मात्र पाउने।

*** कार्यपत्र ७५० शब्दको प्रबन्ध हुनु पर्दछ।

**** दैनिक भ्रमण भत्ता नपाउने सहभागिका लागि सहभागि भत्ता वापत दैनिक खाने खर्च रु ७०० र सहभागीको आते जाते खर्चको सम्बन्धमा सार्वजनिक यातायात चल्ने स्थानमा (बस) वापतको न्युनतम भाडा पाउने। सार्वजनिक यातायात नचल्ने स्थानमा आतेजाते गरी दुई दिन सम्मको लागि एकमुष्ट रु २०० र सो भन्दा बढी जितिसुकै दिन भए पनि रु ५०० एकमुष्ट पाउने।

नोट: भ्रमण खर्च बाहेक अन्य आयमा १५ प्रतिशत पारिश्रमिक कर कट्टी गर्नु पर्दछ।

तालिमहल तथा गाडी भाडा भूक्तानी गर्दा १० प्रतिशत सेवा कर कट्टी गर्नु पर्दछ।

परिश्रमिक कर र भाडा बाहेक अन्य रु ५००००० भन्दा माथीको विल भूक्तानी गर्दा १.५ प्रतिशत अग्रिम आयकर कर कट्टी गर्नु पर्दछ

कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका २०७४ // ७५

कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदनको नमुना

१. कार्यक्रमको नामः
२. स्वीकृत बजेट र खर्च शिर्षक नंः
३. कार्यक्रमको संक्षिप्त परिचय तथा उद्देश्यः
४. कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रयाः
५. कार्यक्रम सञ्चालन स्थान र मितिः
६. कार्यक्रममा संलग्न जनशक्तीको नामाबलीः
७. कार्यक्रमका सवल पक्षः
८. कार्यक्रममा सुधार गर्नुपर्ने पक्षः
९. खर्च रकमको विस्तृत विवरण (Statement of Expenditure)

सि.न	विवरण	बिनियोजित रकम	खर्च रकम	बाकी
१	सहभागी भत्ता	५०००.००	३०००.००	२०००.००
२		नमूना		
३				
जम्मा				

१०. फोटो तथा अन्य विवरणः

यातायात खर्चका लागि निवेदन

श्रीमान प्रमुख ज्यू
.....गाउँ/नगरपालिका

विषय: यातायात खर्च उपलब्ध गराई दिने बारे ।

उपरोक्त सम्बन्धमा म निवेदकले ..... केन्द्रबाट क्षयरोगको उपचार लिई रहेको र मैलै क्षयरोगको शंका लागेका मेरा परिवारका तपसीलका सदस्यहरूलाई ..... संस्थामा गई क्षयरोग परीक्षण गराएकोले नेपाल सरकारले व्यवस्था गरे बमोजिम यातायात खर्च रु ..... उपलब्ध गराई दिन हुन अनुरोध गर्दछु । नेपाली नागरिकताको प्रमाण पत्र / ..... गाउँ/नगरपालिकाको नाता खुल्ने सिफारिश र खकार जाँच नतिजा फाराम यसै साथ संलग्न छ ।

निवेदक

नाम:

ठेगाना

क्षयरोग दर्ता नं

तपसील

सि.न.   नाम

उमेर

विरामी संगको नाता

वी वी सी विरामी तथा विरामीका परिवारलाई क्षयरोग पहिचान यातायात खर्च वितरण भरपाई

सि..न	नाम थर	ठेगाना	बिरामीसंगको नाता	रकम	हस्ताक्षर	नाता पर्नेको मोबाइल नं:

